

PRED PRIČETKOM PROJEKTA

»EVIDENTIRANJE OZIROMA TERENSKA TOPOGRAFIJA NEOBDELANIH IN NEOBJAVLJENIH ETNOLOŠKIH IN SORODNIH ZBIRK, KI SE HRANIJO ZUNAJ PRISTOJNIH MUZEJEV NA SLOVENSKEM ETNIČNEM OZEMLJU«

Izvleček

Slovensko etnološko društvo in Slovenski etnografski muzej sta leta 2004 na Ministrstvo za kulturo prijavila skupni projekt, katerega namen je evidenca etnoloških in sorodnih zbirk, ki se hranijo zunaj pristojnih muzejev na Slovenskem. Slovensko etnološko društvo pri tem nastopa kot koordinator, Slovenski etnografski muzej pa kot strokovni sodelavec. Projekt naj bi se končal koncem leta 2005, zbrani podatki, ki jih bodo posredovali odgovorni kustosi etnologi v slovenskih muzejih, pa bodo rabili pri vzpostavljanju slovenskega registra premične dediščine.

Abstract

The Slovenian Ethnological Society and the Slovene Ethnographic Museum applied together for a project at the Ministry of Culture in the year 2004. The aim of the project is to record the ethnological and similar collections, which are preserved outside of the competent museums in Slovenia. The function of the Slovenian Ethnological Society is that of a coordinator and the Slovene Ethnographic Museum functions as a professional collaborator. The conclusion of the project is envisaged for the year 2005 and the collected data provided by the curators ethnologists in the Slovenian museums will serve for the maintenance of the Slovene register of the movable cultural heritage.

Kratko poročilo

do sedaj opravljenih aktivnosti

Projekt »Evidentiranje oziroma terenska topografija neobdelanih in neobjavljenih etnoloških in sorodnih zbirk, ki se hranijo zunaj pristojnih muzejev na slovenskem etničnem ozemlju«, je idejno nastal že leta 2000, ko je Slovensko etnološko društvo oz. njegova delovna skupina za etnološko muzeologijo v svojem programu za leto 2001 na Ministrstvo za kulturo prvič prijavila pripravo Vodnika po etnoloških zbirkah v slovenskih muzejih in pri zamejskih Slovencih.¹ Ker je Skupnost muzejev Slovenije leta 2001 izdala Vodnik po slovenskih muzejih,² v katerem so bile zajete vse zbirke, muzejske, galerijske in zasebne, je bil predlog zavržen.

V programu za leto 2002 smo najprej predvideli pripravo

priročnika za pomoč zasebnim zbiralcem,³ vendar smo na podlagi pogovorov s kolegi, ki smo jih želeli povabiti k sodelovanju, ugotovili, da je najprej treba ugotoviti stanje na terenu. Brez podatka o tem, kakšne zbirke ljudje sploh hranijo, kdo zanje skrbi in v kakšnem stanju so, bi bila priprava takega priročnika bolj streljanje v prazno. Zato smo na Ministrstvo za kulturo pod naslovom »Evidentiranje neobdelanih in neobjavljenih etnoloških in sorodnih zbirk, ki se hranijo zunaj pristojnih muzejev na slovenskem etničnem ozemlju«, prijavili skupni projekt kustosov, zaposlenih v slovenskih muzejih,⁴ v katerem je bila predvidena tudi evidenca zbirk Slovencev v zamejstvu in Slovencev po svetu. Ugotovljeno stanje evidentiranih zbirk naj bi rabilo kot podlaga za vpis v nacionalni register premične dediščine in oblikovanje omenjenega priročnika. Podobno akcijo so tedaj za evidentiranje arheoloških najdišč pripravljali tudi arheologi. Delovna skupina za etnološko muzeologijo je v podporo programu organizirala tudi sestanek kustosov etnologov, ki so podali svoja mnenja in potrdili svoje sodelovanje.⁵ Projekt je bil s strani Ministrstva za kulturo ponovno zavržen. (Rogelj Škafar 2002, 89)

Medtem se je izkazalo, da morajo za realizacijo ideje dozoreti tudi okoliščine. Ministrstvo za kulturo je postalo projektu naklonjeno šele potem, ko je pripravo formalnih podlag za register premične dediščine prevzela Tanja Rožembergar Šega. Pobudo za sodelovanje je dal tudi Slovenski etnografski muzej in tako je Slovensko etnološko društvo v skladu s svojimi pristojnostmi in možnostmi gradivo za svoj del naloge pri skupnem projektu ponovno dalo v svoj program za leti 2004 in 2005.⁶

¹ Program 2001 – Slovensko etnološko društvo, arhiv Slovenskega etnološkega društva.

² Vodnik po slovenskih muzejih, 252 muzejev in galerij, (ur.) Andreja Rihter, Marjeta Ciglencečki, Ljubljana 2001, Skupnost muzejev Slovenije.

³ Projekt »Osnovna napotila za pravilno ravnanje z etnološko premično dediščino«, arhiv SED.

⁴ »Evidentiranje neobdelanih in neobjavljenih etnoloških in sorodnih zbirk, ki se hranijo zunaj pristojnih muzejev na slovenskem etničnem ozemlju«, Javni razpis MK 2002, arhiv SED.

⁵ Zapisnik sestanka kustosov etnologov z dne, 7. 11. 2001, v Slovenskem etnografskem muzeju, arhiv SED.

Projekt »Evidentiranje oziroma terenska topografija neobdelanih in neobjavljenih etnoloških in sorodnih zbirk, ki se hrani-jo zunaj pristojnih muzejev na slovenskem etničnem ozemlju«, (v nadaljevanju projekt Evidentiranje) je zamišljen kot skupni projekt Slovenskega etnološkega društva, Slovenskega etnografskega muzeja in vseh kustosov etnologov, ki na podlagi Uredbe o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev (Ur. l. RS, št. 97/00, Ur. l. RS, št. 103/00) opravljajo javno službo na področju etnologije. Iz prvotnega konteksta smo zaenkrat izvzeli zbirke Slovencev po svetu in zbirke Slovencev v zamejstvu. Zgodovinsko gradivo v najširšem pomenu besede (arhivalije, tiski, muzealije) danes hranijo na Inštitutu za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU v Ljubljani, Slovenska izseljenska matica, Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, Arhiv R Slovenije, Slovenski etnografski muzej in v manjšem obsegu tudi drugi slovenski arhivi, muzeji in knjižnice. Nekaj zasebnih zbirk je že eviden-tiranih (Izseljenec 2001, 17), popis njihovih inventarjev pa ostaja prioriteta, vendar skupna naloga vseh, ki se ukvarjajo z izseljensko problematiko. Muzejske zbirke Slovencev v Italiji, Avstriji in na Madžarskem so medtem postale predmet drugih projektov in programov Slovenskega etnografskega muzeja in Slovenskega etnološkega društva.⁷

Projekt Evidentiranje smo pripravile Alenka Simikič, muzejska svetovalka in vodja Oddelka za dokumentacijo v Slovenskem etnografskem muzeju (v nadaljevanju SEM) kot strokovna sodelavka pri pripravi vprašalnika, Bojana Rogelj Škafar, kustosinja v SEM in podpredsednica Slovenskega etnološkega društva (v nadaljevanju SED) kot koordinatorka med SEM in SED ter Tita Porenta, višja kustodinja v Trziškem muzeju in vodja delovne skupine za etnološko muzeologijo pri SED. Naše delo se je pričelo s pregledom trenutne razpoložljive zakonodaje, pripravo vprašalnika, pregledom ustrezne strokovne literature ter oblikovanjem organizacijske, terminske in finančne sheme. Marca 2004 smo nato v SED pripravili razpis na Ministrstvo za kulturo, ki se je junija nanj pozitivno odzvalo.

Še pred počitnicami je bil sklican »poskusni« sestanek z gorenjskimi kustodinjami, ki je pokazal nujnost priprave izjave za javnost in podrobnejšo opredelitev zbirk, ki naj bi bile eviden-tirane. Septembra 2004 je bilo v Glasniku SED objavljeno vabilo k sodelovanju,⁸ poslano po redni pošti tudi na vse slovenske muzeje, ki opravljajo javno službo na področju etnologije, pa tudi v Slovenski verski muzej, Pokrajinski muzej Kočevje, Muzej Velenje in Kamniški muzej - te institucije nimajo zaposlenega etnologa. Hkrati je bila na spletni strani SED <http://www.sed-drustvo.si> objavljena tudi razpisna doku-mentacija, na podlagi katere so bili muzeji zaproseni za pisno prijavo. Prijave sem podpisana koordinatorka sprejemala vse do konca oktobra 2004.

Projekt je po terminskem planu trenutno v obdobju zaključka druge faze. Do konca tega leta so v pripravi še regijski sestanki s kustosi, ki so se odzvali na projekt in bodo prejeli v razpisni dokumentaciji obljubljeno gradivo za popis. Na podlagi pri-javljenih pričakovanih stroškov so muzeji že dobili sklepe o odobritvi sofinanciranja.

Na projekt se je do 31. 10. 2004 pisno odzvalo 25 muzejev oz. kustosov etnologov. Posebej so potekali pogovori z muzeji, ki nimajo zaposlenega lastnega kustosa etnologa, torej s Pokrajinskim muzejem Kočevje, muzejem Velenje in Kamniškim muzejem, ki so izkoristili priložnost in k projektu povabili zunanje strokovne sodelavce, ki poznajo teren, s tem pa razbremenili SEM, ki je sicer pristojen za opravljanje javne službe v teh muzejih. Slovenski etnografski muzej bo popisal le zbirke na območju Pokrajinskega muzeja Kočevje in Ribnica.

Žal vsi prijavljeni muzeji niso upoštevali navodil za prijavo, zato ne moremo podati verodostojne informacije, koliko zbirk naj bi popisali do poletja 2005. Na splošno se je pokazala neenotna slika stališč muzejev do evidentiranja. Nekateri to delo že opravljajo in so že sami izdelali program, ki so ga pri-javili na Ministrstvo za kulturo, nekateri so na tem področju še začetniki. Upajmo, da bomo s skupno akcijo poenotili metodologijo in si medsebojno pomagali z izkušnjami.

Naj ob našem projektu omenim še projekt slovenskih knjižničarjev, za katerega smo izvedeli preko dopisa z dne 7. 10. 2004 in se mi zdi pomemben podatek, ki nas po eni strani sili k bolj natančni opredelitvi poslanstva posameznih kulturnih institucij, po drugi pa nakazuje odločno akcijo knjižničarjev k vzpostavitvi skupne baze javno dostopnih podatkov za uporabnike informacij na področju kulturne dediščine. Splošne knjižnice naj bi na podlagi območnih nalog koordinacije zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva po Zakonu o knjižničarstvu⁹ in Pravilniku o osrednjih območnih knjižnicah¹⁰ še letos popisale knjižnične domoznanske zbirke, nato muzejske in arhivske in nazadnje tudi zasebne.¹¹ Vprašalnik, ki je dodan temu dopisu, ne vključuje samo popisa knjižničnih zbirk, temveč tudi število in popis eksponatov zbirk globusov/maket, kartografskega gradiva, celotnega fotografskega, filmskega in avdio gradiva, likovnih del, glasbenih instrumentov, učil – didaktičnih pripomočkov, igrač, orodij in opreme, orožja in vojaške opreme, embalaže, pohištva, prevoznih sredstev, tekstilnih izdelkov, oblačil, strojev, znamk, bankovcev, kovancev, medalj, nakita in raznih naravoslovnih zbirk itd.¹² Odgovor na vprašanje smiselnosti tega

⁶ Programski poziv 2 (JP2 2004–2006). Kulturna dediščina. Programski sklop – Strokovno delo na področju dejavnosti društev, 10. 2. 2004, arhiv SED.

⁷ Polona Sketelj; Katlin Hirnök Munda (ur), Odstirna dediščina. Ljubljana 2003, Slovensko etnološko društvo; Zbirke s te ali one strani meje (primer zbirk Ricmanje in Kraška hiša), Ljubljana 2003; 2004, Slovenski etnografski muzej.

⁸ Vabilo k sodelovanju pri skupnem projektu SED in SEM. V: Glasnik SED 44, št. 2, Ljubljana 2004, 80.

⁹ Zakon o knjižničarstvu, Ur. l. RS, št. 81/2001 z dne 8. 11. 2001.

¹⁰ Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah, Ur. l. RS, št. 88/2003 z dne 11. 9. 2003.

¹¹ Dopis Osrednje knjižnice Kranj, Zadeva: Popis domoznanskih zbirk, dne 7. 10. 2004.

¹² Vprašalnik za popis domoznanskih zbirk, Dopis Osrednje knjižnice Kranj, Zadeva: Popis domoznanskih zbirk, dne 7. 10. 2004.

početja bomo poiskali med snovalci projekta in ga objavili v naslednji številki Glasnika SED.

Opis projekta Evidentiranje

1. PREDMET EVIDENTIRANJA

Evidentiranje oziroma terenska topografija etnoloških in sorodnih zbirk je usmerjena v popis tistih zbirk, ki ne obstajajo v sklopu profesionalnih muzejev, vključenih v slovensko muzejsko mrežo po Uredbi o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev (Ur. l. RS, št. 97/00, v nadaljevanju Uredba). Z njimi upravljajo zasebni zbiratelji, lokalne skupnosti, kulturna in druga društva, turistične kmetije, hoteli, župnišča, šolski raziskovalni krožki, tovarne in drugi na področju varovanja kulturne dediščine neprofesionalni upravljavci. Razlogi za obstoj teh zbirk so zelo različni, prav tako fizično stanje predmetov, njihova dokumentacija in način predstavitve. Pred začetkom evidentiranja predvidevamo, da gre povečini za krajevne zbirke, torej za zbirke predmetov in drugega gradiva, ki izvirajo iz določenega območja, specialne zbirke, ki so vezane na eno področje delovanja in za družinske dediščine. V prvem primeru gre za problem določanja provenience in zadnjega lastništva, ki priča o etnološkem kontekstu predmetov (kontekst vrste uporabnikov in načina uporabe, razširjenost in pričevalnost o načinu življenja), v drugem za večje ali posebno občutljive predmete, ki potrebujejo posebne prostore za hrambo, v tretjem za problem dostopnosti javnosti in lastništva (problem dedovanja). Iz tega verjetno izhajajo tudi različni razlogi za zbiranje in predstavitev. V prvem primeru je verjetno končni cilj razstava, v drugem ohranjanje spomina na prednike in ne dostopnost javnosti.

Predvidevamo tudi, da gre v primeru krajevnih zbirk za splošne zbirke vseh vrst predmetov, v okviru katerih se nahajajo tudi predmeti, ki pričajo o načinu življenja domačinov. Ostale zbirke bodo verjetno bolj specifične narave, npr. popis sakralne dediščine, gasilske zbirke, tovarniške zbirke, zasebne zbirke pomembnih članov rodbin, zbirke raznih društev, spominske zbirke itd.

Praviloma naj bi etnologi v tej fazi evidentiranja popisali samo tiste zbirke, ki so stalno ali občasno dostopne javnosti. Pri teh popisih bomo najverjetneje prišli tudi do informacij o podobnih zbirkah in zbirateljih, ki starine hranijo doma, pa jih nimajo kje razstaviti, jih zamenjujejo ali (pre)prodajajo. **Zato je predmet evidence v tem projektu popis zbirk in ne posameznih predmetov. Število predmetov pri odločitvi ali zbirko evidentirati ali ne, ni pomembno, pomembna je vsebinska sestava zbirke in njena stopnja ogroženosti.**

2. ORGANIZACIJA PROJEKTA

Pri izvajanju projekta bodo sodelovali Slovenski etnografski muzej, Slovensko etnološko društvo in regionalni ter (med)občinski muzeji v Sloveniji, ki na podlagi Uredbe opravljajo javno službo na področju etnologije, Slovenski verski muzej, Pokrajinski muzej v Kočevju, Velenje in Kamniški muzej.

Slovenski etnografski muzej kot strokovna matična ustanova

na področju premične etnološke dediščine ima po Uredbi nalogo priprave srednjeročnega in dolgoročnega programa varovanja premične etnološke dediščine, vodenja registra premične dediščine v okviru svoje matičnosti, opravljanja teritorialne matičnosti na območjih, kjer drugi muzeji tega ne zagotavljajo, ter pripravo poročila o izvajanju javne službe, ki ga posreduje Upravi RS za kulturno dediščino. Tako je SEM leta 2004 tudi sam na Ministrstvo za kulturo prijavil projekt s tistim delom opravljen, ki se tiče njegove strokovne pristojnosti:

- oblikovanje vprašalnika,
- opredelitev evidentiranih zbirk,
- strokovna pomoč pri pripravi prijave na MK,
- strokovna pomoč kustosom pri popisovanju in dokumentiranju gradiva (oblikovanje izjave za javnost in strokovni napotki za pripravo regijskih poročil).

Po končanem popisu bo pripravil končno poročilo za naročnika, poskrbel za hranjenje zbrane originalne dokumentacije in posredovanje podatkov v nacionalni register.

Slovensko etnološko društvo ima v svojem statutu med svojimi nalogami jasno opredeljeno poslanstvo, med katerimi za našo nalogo lahko izpostavimo naslednje:

- organizira sestanke in druge oblike sodelovanja članov društva in drugih zainteresiranih ustanov in posameznikov,
- sodeluje pri obravnavi vsebinskih in organizacijskih vprašanj s področja etnologije,
- pospešuje in usklajuje raziskovanje slovenskega etničnega ozemlja in preučevanje metodoloških vprašanj,
- usklajuje raziskovalno delo etnoloških ustanov in posameznikov,
- spodbuja evidentiranje in zbiranje etnološkega gradiva in se zavzema za ustrezno varstvo etnoloških spomenikov in kulturnega okolja,
- pospešuje in usklajuje delo za strokovno dokumentacijo,
- daje pobude za nujne strokovne akcije,
- podpira strokovno izobraževanje in delo svojih članov,
- po svojih močeh razvija delo slovenskih etnologov in popularizira njihova strokovna dognanja,
- izdaja strokovno glasilo društva in strokovne publikacije,
- sodeluje v kulturnih in strokovnih programih radija, televizije, kulturnih rubrikah časopisov ipd.,
- sodeluje pri uresničevanju javnega interesa na področju kulturne politike in s Kulturniško zbornico Slovenije,
- sodeluje pri uresničevanju splošne kulturne politike itd.¹³

Zato je kot koordinator projekta pripravil razpis na MK, oblikoval organizacijsko, finančno in terminsko shemo projekta, pripravil dopise in razpisno dokumentacijo, ki je objavljena na spletni strani SED in zbral prijave. V nadaljevanju nas čaka še organiziranje regijskih sestankov, zbiranje gradiva, popularizacija projekta v javnih glasilih in objava končnega poročila v Glasniku SED in drugod.

Operativni delna terenu predstavljajo **regionalni in (med)občinski muzeji.**

¹³ Spletna stran društva: www.sed-drustvo.si.

Dolžnosti **regionalnih muzejev**, kot so Gorenjski muzej Kranj, Pokrajinski muzej Celje, Mestni muzej Ljubljana, Goriški muzej Nova Gorica, Pokrajinski muzej Koper, Pokrajinski muzej Maribor, Pokrajinski muzej Murska Sobota, Dolenjski muzej Novo mesto in Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec so:

- evidentiranje in fotografiranje zasebnih zbirk na svojem območju,
- priprava poročila za svoje območje in izpolnitev evidenčnega lista,
- zbiranje gradiva od (med)občinskih muzejev in priprava skupnega regionalnega poročila in njegovo posredovanje skupaj z zbranim gradivom Slovenskemu etnografskemu muzeju,
- hranjenje kopij gradiva in dokumentacija za svojo območno matičnost.

Medobčinski muzeji (Gornjesavski muzej Jesenice, Tržiški muzej, Čebelarški muzej Radovljica, Kovaški muzej Kropa, Loški muzej Škofja Loka, Notranjski muzej Postojna, Javni zavod Miklova hiša, Kamniški muzej, Slovenski verski muzej, Muzej Velenje, Zasavski muzej Trbovlje, Posavski muzej Brežice, Muzej novejšje zgodovine Celje, Mestni muzej Idrija, Tolminski muzej, Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran, Pokrajinski muzej Ptuj, Belokranjski muzej Metlika, Pokrajinski muzej Kočevje, in Koroški muzej Ravne na Koroškem), ki opravljajo javno službo na področju varovanja etnološke premične dediščine, so zadolženi:

- za evidentiranje in fotografiranje zasebnih zbirk na svojem območju,
- pripravo poročila za svoje območje in izpolnitev evidenčnega lista,
- posredovanje poročila in originalnega gradiva svojemu matičnemu regionalnemu muzeju,
- hranjenje in dokumentiranje gradiva za svojo območno matičnost.

3. TERMINSKI PLAN

Projekt Evidentiranje bo trajal dve leti (2004–2005). Razdelili smo ga v 6 faz:

1. faza:

- prijava projekta na MK

2. september 2004

- objava vabila k sodelovanju pri projektu v Glasniku SED,
- objava razpisne dokumentacije na spletni strani SED in SEM,
- oblikovanje izjave za javnost.

3. faza: oktober 2004:

- pisna prijava sodelujočih muzejev, odgovornih kustosov in števila evidentiranih zbirk,
- priprava evidenčnih listov za sodelujoče,
- posredovanje izjave za javnost lokalnim medijem,
- organizacija regijskih informativnih sestankov.

4. faza: maj 2005:

- evidentiranje in izpolnjevanje vprašalnikov na svojem

območju,

- oddaja poročil in gradiva pokrajinskim muzejem kot vmesnim zbirnim centrom.

5. faza: september 2005:

- oblikovanje poročil,
- oddaja gradiva za Slovenski etnografski muzej.

6. faza: november–december 2005:

- končno poročilo Slovenskega etnografskega muzeja,
- oblikovanje poročila za financerja,
- objava končnega poročila za Glasnik SED.

4. FINANČNA STRUKTURA

Slovensko etnološko društvo je za projekt namenilo 500.000,00 SIT. S tem denarjem bomo pokrili materialne stroške, ki bodo nastali pri organizaciji, obdelavi in posredovanju poročil, potnih stroškov in dnevnice za tiste muzeje, ki še niso evidentirali zbirk oz. bodo za to delo najeli študenta oz. zunanega sodelavca in za to aktivnost ne prejemajo drugih javnih financ za to dejavnost. Med upravičene stroške sodelovanja pri projektu ne spada plačilo delovnih ur za popisovalce.

5. METODOLOŠKI NAPOTKI

V procesu evidentiranja zbirk nas bodo vodili **veljavna zakonodaja, izjava za javnost, ustrezna strokovna literatura, vprašalnik in etična vodila.**

Slovenska zakonodaja področje delovanja muzejev kot javnih zavodov ureja v okviru splošnih zakonov o kulturi: z Zakonom o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. l. RS, št. 96/2002), iz katerega izhajajo številni pravilniki, ki določajo načine financiranja javnih zavodov, z Zakonom o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 7/1999, 110/2002, 126/2003) in z Nacionalnim programom za kulturo (Spletna stran MK: www.kultura.gov.si). V teh zakonih bi lahko iskali pravne možnosti tako za strokovne programe sodelovanja z ljubitelji, kot člene, ki opredeljujejo status in možnosti delovanja zasebnih zbirk. Pomemben člen v razumevanju vloge in pomena zasebnih zbiralcev in njihove strategije dela bi prav gotovo dali tudi pregledi lokalnih kulturnih programov.

Lastniki zasebnih zbirk bodo na obisk kustosa različno reagirali. Etnologi smo v skladu z **etičnim kodeksom** dolžni obvestiti domačine o naši prisotnosti na njihovem teritoriju.¹⁴ V ta namen gradivo iz razpisne dokumentacije vsebuje tudi **izjavo za javnost**, s katero bodo popisovalci »nejevernim Tomažem« dokazali, da gre za povsem legalno in organizirano dejavnost. Pred odhodom na teren velja za objavo izjave poprositi tudi urednike lokalnih glasil.

Slovenski etnologi do sedaj nismo prav veliko pisali o naših stikih z ljubitelji zbirali. **Strokovna literatura**, ki jo lahko uporabite v ta namen, se nanaša na opise zasebnih zbirk, manj

¹⁴ Mojca Ramšak, Etični kodeks slovenskih etnologov; predlog . V: Glasnik Slovenskega etnološkega društva 36, št. 1, Ljubljana 1996, 33–37.

pa na metodologijo.¹⁵ Zato je ena od pomembnih strokovnih nalog, ki jo lahko opravimo tudi v ta namen, **sestava bibliografije** v Sloveniji dosegljive strokovne literature na temo zasebnih muzejskih zbirk, zbirateljstva in primerov sodelovanja med stroko in ljubitelji. Ta lahko nastane tudi na podlagi izkušenj in rezultatov našega dela na terenu kot eden od stranskih produktov našega projekta. Zato skrbno pišite terenske zapiske, da bomo ob koncu evidentiranja prepoznali glavne probleme in jih poskušali skupaj rešiti.

Slovenski etnografski muzej je za popisovalce oblikoval **vprašalnik**. Sestavljen je iz petih sklopov vprašanj. Prvi sklop se na nanaša na osnovne podatke o zbirki, njegovi zgodovini, opisu, stopnji dokumentiranosti gradiva, fizičnem varovanju, načinih posredovanja in dostopnosti. V drugem sklopu bi želeli zbrati podatke o vrsti sodelovanja med pristojnim muzejem, ki evidentira, in lastnikom zasebne zbirke. Pri beleženju števila zasebnih zbirk in spremljanju njihovega trajanja gre za »živ organizem«, zato je pomembno ugotavljanje njihove nadaljnje usode in dejavnosti. Zelo dragocene bodo vse pripombe in predlogi popisovalca, odgovornega kustosa in lastnika evidentirane zbirke. V zadnjem sklopu so predvideni podatki o zapisovalcu oz. tisti osebi, ki bo izpolnila vprašalnik.

Poseben problem predstavlja oblikovanje predloga za razglasitev premičnega kulturnega spomenika, kar ostaja ena od nadaljnjih strokovnih nalog tega projekta.

Vizija projekta

Projekt Evidentiranje naj bi se predvidoma zaključil konec leta 2005 s skupnim poročilom, ki ga bo pripravil Slovenski etnografski muzej in objavo v Glasniku SED, Argu in lokalnih glasilih.

Podatki bodo pomembni pri vzpostavljanju registra premične dediščine, ki bo pomagal vzpostaviti minimalne standarde za muzejske zbirke.

Poleg registra bomo dobili osnovne podatke o stanju zbirk na terenu in glavnih problemih, na katere bo morala stroka reagirati hitro in učinkovito. Kakovost varovanja materialnega gradiva bomo skušali v naslednjem obdobju zvišati s pripravo priročnika za zasebne zbiralce, v katerem bo predstavljen celotni postopek varovanja gradiva.

Prav gotovo bo popis zasebnih muzejskih zbirk pomagal pri razvoju regionalnega razvoja in ugotavljanju regijskih značilnosti.

Viri in literatura:

Evidentiranje oziroma terenska topografija neobdelanih in neobjavljenih etnoloških in sorodnih zbirk, ki se hranijo zunaj pristojnih muzejev na slovenskem etničnem ozemlju, Programski poziv 2 (JP2 2004–2006). Kulturna dediščina. Programski sklop – Strokovno delo na področju dejavnosti društev, 10. 2. 2004, arhiv SED.

Izseljenec – življenjske zgodbe Slovencev po svetu 2001. Ljubljana, Muzej novejšje zgodovine.

RAMŠAK, Mojca 1996: Etični kodeks slovenskih etnologov, predlog. V: Glasnik Slovenskega etnološkega društva let. 36, št. 1. Ljubljana, 33–37.

ROGELJ Škafar, Bojana 2002: Dogajalo se je ... V: Glasnik SED let. 42, št. 3. Ljubljana, 89.

Spletna stran Ministrstva za kulturo: www.gov.si.

Spletna stran Slovenskega etnološkega društva:

<http://www.sed-drustvo.si>.

Uredba o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev, Ur. l. RS, št. 97, Ljubljana 20. 11. 2000; Ur. l. RS, št. 103, Ljubljana 14. 11. 2000.

Vprašalnik za evidentiranje neobdelanih in neobjavljenih etnoloških in sorodnih zbirk, ki se hranijo zunaj pristojnih muzejev na slovenskem etničnem ozemlju, rokopis, del razpisne dokumentacije projekta.

ZAKON o uresničevanju javnega interesa za kulturo, Ur. l. RS št. 96, Ljubljana 14. 11. 2002, 10518.

ZAKON o varstvu kulturne dediščine, Ur. l. RS št. 7, 5. 2. 1999, 555.

Datum prejema prispevka v uredništvo: 12. 11. 2004

¹⁵ Samo nekaj primerov: Naško Križnar, Zasebne muzejske zbirke, V: Tatjana Dolžan Eržen; Matevž Oman (ur.), Zbornik Stražiše pa Strašan, Kranj 2002, Gorenjski muzej Kranj, 173; Jelka Pšajd, Projektno sodelovanje med etnologijo/etnologi in lokalnimi skupnostmi. V: Aleš Gačnik (ur.), Etnologija in regionalni razvoj, Ljubljana; Ptuj 2003, Slovensko etnološko društvo, 130; Aleš in Stanka Gačnik, Zbiram torej sem, Ptuj 1992, Pokrajinski muzej Ptuj; članki Tanje Rožembergar Šega, članki v Glasniku SED, Lucasu, Argu, lokalnih časopisih in drugih lokalnih serijskih publikacijah.